

kroonprins achter deze smokkel zit, is daarmee in één adam de reeds gememoreerde weigering van de koning genoemd om zijn vertegenwoordigers te zenden naar de verscheping van de peper die in de logie was opgeslagen. Zoals gezegd lag de Vrouwe Elisabeth Dorothea daarop te wachten. Daarom is in de brief van 10 oktober geschreven dat, als de vorst bij zijn weigering zou blijven, de peper maar zonder zijn vertegenwoordigers moest worden ingeladen. Volgens de geheime brief van het bestuur van 29 oktober [fol. 840] zijn hierop enige verdachte bewegingen gevolgd, maar tenslotte is de verscheping als gebruikelijk verlopen. Volgens de berichten blijven de kroonprins en zijn geslepen vertrouweling de hoofdoorzaak van alle tegenwerking en verkeerde stappen van het hof. In de brieven van 10 oktober is niet alleen bevolen dat in aanwezigheid van de koning gezegd mag worden, dat zij als eerste en effectieve oorzaak van deze gang van zaken worden beschouwd, maar dat dit de Hoge Regering dermate ging ergeren dat, als er geen genoegdoening voor kwam, de Compagnie haar recht zou handhaven. Maar tevens is in een geheime brief van genoemde datum aangespoord om de vrees van de kroonprins en zijn vertrouweling kiay demang Boenta voor de terugkeer van een broer van de koning te stimuleren. Volgens een aparte brief van 10 september was deze gevlucht wegens het slechte bestuur van het rijk. [fol. 841] Wellicht zijn de kroonprins en zijn vertrouweling zo tot reden te brengen, naast wat daarover bovendien in die geheime brief is geschreven. Helaas blijkt uit het antwoord van de residenten niet dat zij de kroonprins en zijn vertrouweling Boento hard hebben aangepakt, noch dat ze iets bij de weggetrokken broer van de sultan hebben ondernomen. In hun laatste brief beschrijven ze hem als zeer armoedig en van gering aanzien. Wanneer er weer schepen naar Palembang gaan, zal hierover het nodige geschreven worden, maar de residenten zal zeker verweten worden dat ze te toegevend tegenover de eisen van het hof zijn geweest en dat het zeer nalatig is dat ze niet weten hoeveel peper de binnenlanden opleveren. [fol. 842] Hoewel de residenten het aan de omvang van Bangka toeschrijven en dat het moeilijk is dit eiland voortdurend rondom te patrouilleren, is het zeer onattent dat zoveel tin gesmokkeld kan worden. In de generale missive van 8 april 1766 is al gemeld dat de staatrekening in 1764/65 vergeleken met het voorafgaande jaar een verbetering van f 4961 liet zien. Uit de brief uit Palembang van 29 oktober blijkt helaas dat de uitgaven in 1765/66 f 27737 waren, of f 3115 meer dan in 1764/65, maar altijd nog f 2235 minder dan de memorie van bezuiniging voorschrijft. De inkomsten waren f 2801, of f 1683 minder dan in het voorafgaande jaar. [fol. 843] Ter vervanging van militairen die hun dienstdag hebben vervuld, zijn er een sergeant, een korporaal en negen soldaten naar Palembang gezonden. De eerste resident Isaak Mens rapporteerde in zijn aparte brief van 25 april 1766 dat de bewoners van twaalf dessa's, naar schatting 8000 man, van Palembang naar Djambi zijn uitgeweken. Ze hadden op bevel van de kroonprins en zijn vertrouweling Boento een dicht bos moeten kappen om de grond geschikt te maken voor de verbouw van rijst en diverse vruchtbomen, zonder daar eten of enig loon voor te krijgen. [fol. 844] Maar er wordt bovendien op gewezen dat volgens de brief van de residenten van 10 september 1766 niemand van hen is teruggekomen, dan zeventig hoofden op de belofte van de koning dat zij van alle lasten en arbeid vrij zouden blijven. Daarbij kwam nog het al gemelde vertrek van één van de zeven broers van de koning, die volgens de brief van 29 oktober 1766 ook naar Djambi is gegaan en zich daar bij de koning zou bevinden. Men wacht af wat er van komt. De vorst van Palembang zou, nadat hij zijn broer had afgevoerd, ruim 130 panjajaps, of vaartuigen, en een gorab in gereedheid hebben gebracht. Het is nog onzeker waar die heen zouden gaan.

DJAMBI

[fol. 845] De koning van Djambi verzocht in een brief van 11 mei 1766 ter voorkoming van onenigheid aan de koning van Palembang te schrijven dat zich uit Palembang in zijn rijk ongeveer 50 man met hun vrouwen en kinderen geheel vrijwillig hadden gevestigd. Men vond het echter beter dit in de brief van 9 december onaangeroerd te laten. Wel is er op aangedrongen de verbouw van peper beter te behartigen, hoewel Djambi wel nimmer haar